Yargıtay CGK E.2025/384 K.2026/488 (16.09.2026)

Karar metni, Yargıtay Başkanlığı Karar Arama sistemindeki yayımlanmış hâliyle aynen aktarılmıştır; taraf adları kaynakta anonimdir.

Ceza Genel Kurulu 2025/384 E. , 2026/488 K.

"İçtihat Metni"

KARARI VEREN

YARGITAY DAİRESİ : 6. Ceza Dairesi

MAHKEMESİ :Ağır Ceza

SAYISI : 25-134

I. HUKUKÎ SÜREÇ

Sanıkların nitelikli yağma suçundan beraatlerine ilişkin Eskişehir 1. Ağır Ceza Mahkemesince kurulan 04.11.2015 tarihli ve 109-386 sayılı hükümlerin Cumhuriyet savcısı tarafından temyiz edilmesi üzerine Yargıtay 6. Ceza Dairesince 26.09.2018 tarih ve 626-5837 sayı ile; "...T.C. Anayasası'nın 141, 5271 sayılı CMK'nın 34, 230, 2 32... . maddeleri uyarınca, mahkeme kararlarının Yargıtay denetimine olanak sağlayacak şekilde açık olması ve Yargıtay'ın bu işlevini yerine getirebilmesi için kararın dayandığı tüm kanıtların, bu kanıtlara göre mahkemenin ulaştığı sonuçların, iddia, savunma ve dosyadaki diğer belgelere ilişkin değerlendirmelerin, sanığın eyleminin ne olduğunun açık olarak gerekçeye yansıtılması gerekirken bu ilkelere uyulmadan, gerekçeden yoksun olarak hüküm kurulması," isabetsizliğinden bozulmasına karar verilmiştir.

Bozma kararına uyan Eskişehir 5. Ağır Ceza Mahkemesince 26.04.2023 tarih ve 25-134 sayı ile; sanık ...'ın teşebbüs aşamasında kalan nitelikli yağma suçundan 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 149/1-c-d ve 35. maddeleri uyarınca 9 yıl hapis cezası ile cezalandırılmasına; sanık ...'ın nitelikli yağma suçundan TCK'nın 149/1-c-d ve 39. maddeleri uyarınca 5 yıl hapis cezasıyla cezalandırılmasına ve her iki sanığın da TCK'nın 53... . maddeleri uyarınca hak yoksunluklarına ve mahsuba ilişkin kurulan hükümlerin sanıklar müdafiileri tarafından temyiz edilmesi üzerine Yargıtay 6. Ceza Dairesince 25.04.2024 tarih ve 16890-5168 sayı ile onanmasına karar verilmiştir.

II. İTİRAZ SEBEPLERİ

Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı 29.04.2025 tarih ve 24156 sayı ile; "...Sanıklar ... ve ...'nin, 10.06.20 09... .04.2010 tarihlerinde verdiği vekâletnameler ile görevlendirdikleri Av. ...'nun istifa ettiğine veya azledildiğine dair dosyada bir belge bulunmaması karşısında, duruşmadan haberdar edilerek yargılamaya onun huzuru ile devam edilmesi gerekirken, barodan zorunlu müdafi istenilerek, baro tarafından atanan ve sanıklara bildirilmeyen zorunlu müdafiler huzuru ile davanın görülerek sonuçlandırılması, savunma hakkının kısıtlanması ve yargılamaların yüz yüzeliği ilkesinin ihlali anlamına gelmektedir.

Sanıkların vekalet verdiği ve dosyada görevinin sona erdiğine ilişkin bir belge ya da bilgi bulunmayan Av. ...'ya duruşma günü tebliğ edilerek, onun huzuru ile yargılamanın sonuçlandırılması gerekirken, yok hükmünde sayılan zorunlu müdafi atama işlemi yapılarak zorunlu müdafiler huzuru ile yargılamanın sonuçlandırılması suretiyle sanıkların 'savunma hakkı' kısıtlandığından ve 'yargılamanın yüzyüzeliği' ilkesi ihlal edildiğinden hükmün bozulması gerektiği,

Diğer taraftan; Yargıtay Ceza Genel Kurulunun 14.09.2021 gün ve 2021/6-13 Esas, 2021/392 Karar sayılı kararında da vurgulandığı gibi, sanığın ve müdafisinin ayrı ayrı kanun yoluna başvurma hakkına sahip olmaları, farklı temyiz neden ve gerekçeleriyle hükmü

temyiz etme hak ve yetkilerinin bulunması karşısında, müdafisinin yanında ayrıca temyiz isteminde bulunan sanıkların bildirdiği temyiz talepleri dikkate alınmadan tebliğname düzenlenerek ‘Onama’ kararı verilmesinin kanun yolu başvuru (mahkemeye erişim) hakkını ortadan kaldıran bir hukuka aykırılık oluşturduğu," görüşüyle itiraz yoluna başvurmuştur.

5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu’nun 308. maddesi uyarınca inceleme yapan Yargıtay 6. Ceza Dairesince 26.06.2025 tarih ve 1987-6848 sayı ile itiraz nedenlerinin yerinde görülmediğinden bahisle Yargıtay Birinci Başkanlığına gönderilen dosya, Ceza Genel Kurulunca değerlendirilmiş ve açıklanan gerekçelerle karara bağlanmıştır.

III. UYUŞMAZLIĞIN KAPSAMI VE KONUSU

İtirazın kapsamına göre inceleme sanıklar ... ve ... hakkında nitelikli yağma suçundan kurulan mahkûmiyet hükümleriyle sınırlı olarak yapılmıştır.

Özel Daire ile Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı arasında oluşan ve Ceza Genel Kurulunca çözümlenmesi gereken uyuşmazlık; sanıkların seçtikleri (vekâletnameli) müdafi olmasına ve bu müdafinin istifa ettiğine veya azledildiğine ilişkin bilgi ve belge bulunmamasına rağmen, sanıklara haber verilmeksizin baroca görevlendirilen müdafiler huzurunda kurulan ve bu müdafiler tarafından temyiz edilen hükümlerin, vekaletnameli müdafiye de tebliğ edilmesinin ve sanıkların temyiz taleplerinin ayrıca incelenmesinin gerekip gerekmediğinin belirlenmesine ilişkindir.

IV. OLAY VE OLGULAR

İncelenen dosya kapsamından;

Sanık ... hakkında teşebbüs aşamasında kalan nitelikli yağma; sanık ... hakkında ise nitelikli yağma suçundan kamu davası açıldığı, sanık ...'ın Eskişehir Noterliğinin 10.06.2009 tarihli, sanık ...'ın ise Eskişehir Noterliğinin 20.04.2010 tarihli vekâletnameleriyle Eskişehir Barosu avukatlarından Av. ...’yu vekâletnameli müdafi olarak seçtikleri ve bu müdafinin Ankara (Kapatılan) 11. Ağır Ceza Mahkemesinin 23.08.2011 tarihli oturumunda sanıkların müdafii olarak duruşmalara kabulüne karar verildiği, bu müdafinin dosyanın devredildiği Eskişehir 1. Ağır Ceza Mahkemesindeki duruşmaların çoğuna iştirak ettiği,

Yerel Mahkemece sanıklar hakkında isnat edilen suçlardan beraat kararları verildiği, bu kararların Cumhuriyet savcısı tarafından temyiz edilmesi üzerine Yargıtay 6. Ceza Dairesince söz konusu hükümlerin gerekçesizlikten dolayı bozulduğu,

Bozma kararı sonrası yapılan duruşmalara sanıklar müdafinin katılmaması üzerine Eskişehir 1. Ağır Ceza Mahkemesince 04.07.2019 tarihli ikinci oturumda; "Sanıklar ... ve ... müdafii Av. ... ile görüşülerek sanıklar ile vekalet ilişkisinin devam edip etmediğinin sorulmasına, devam etmiyor ise adı geçen sanıklar için ayrı ayrı birer müdafii tayinine," karar verildiği ve duruşma gününün sanıklar müdafine tebliğ edildiği, sanıklar müdafinin, 28.01.2020 tarihli üçüncü oturuma katıldığı ve bozma kararına karşı beyanda bulunduğu, bunun dışında yapılan duruşmalardan sadece 08.06.2021 tarihli yedinci oturuma katıldığı, diğerlerine ise katılmadığı, Eskişehir 1. Ağır Ceza Mahkemesince toplam on üç duruşma yapıldığı,

Daha sonra dosyanın yeni açılan Eskişehir 5. Ağır Ceza Mahkemesine devredildiği, sanıklar müdafinin duruşmaya katılmaması üzerine Eskişehir 5. Ağır Ceza Mahkemesince 22.03.2023 tarihli 14. oturumda; "Sanıklar ..., ...'ın müdafiilerinin mazeret bildirmeksizin duruşmaya katılmadıkları, atılı suçun vasıf ve mahiyeti gereği yargılamanın müdafii olmadan sonlandırılamayacağı anlaşılmakla barodan yeniden müdafii görevlendirilmesinin istenmesine, görevlendirilen müdafiileri duruşma zaptının tebliği suretiyle duruşma gününe kadar mütalaaya karşı beyanda bulunmak üzere süre verildiğinin ihtarına," karar verildiği, karar duruşması olan 26.04.2023 tarihli 15. oturuma Eskişehir Barosunca atanan Av. ...’nın

sanık ... müdafii, Av. ...'nun da sanık ... müdafii olarak katıldığı, sanıklara duruşma gününün ve atanan zorunlu müdafilerin bildirilmediği ve sanıkların yokluklarında hükmün açıklandığı,

Söz konusu kararın, sanıkların zorunlu müdafilerine tebliğ edildiği ve sanıklar müdafilerince süresinde temyiz dilekçelerinin sunulduğu; ayrıca sanık ...'ın 12.05.2023, sanık ...'ın ise 11.05.2023 tarihli dilekçeleriyle hükümleri temyiz ettikleri, Özel Dairece incelemenin yalnızca sanıklar müdafilerinin temyiz talepleriyle sınırlı olarak yapıldığı, gerekçeli kararın sanıklara ve vekâletnameli avukatlarına tebliğ edilmediği,

Dosya kapsamında vekaletnameli müdafinin azledildiğine ya da vekillikten çekildiğine ilişkin beyan ve belge bulunmadığı,

Anlaşılmaktadır.

V. GEREKÇE

A- Uyuşmazlık Konusuna İlişkin Açıklamalar

Ayrıntıları ve hukuki mahiyeti Yargıtay Ceza Genel Kurulunun 25.06.2025 tarihli ve 247-298 sayılı içtihadı ile diğer müstakar kararlarında açıklandığı üzere;

Devlet otoritesini temsil eden yargı erkinin iddia makamınca bir suçla itham edilen birey için savunma hakkı; adil yargılanma ve hakça bir hükme erişme adına en temel ve kadim haklardandır. Bu nedenledir ki, hukukun üstünlüğünü benimsemiş ülkeler bu hakkı en üst seviyede güvence altına almışlardır. Nitekim Anayasa'nın 36. maddesiyle İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi'nin 11/I, Medeni ve Siyasi Haklara İlişkin Milletlerarası Antlaşma'nın 14/3-b-d, Avrupa İnsan Hakları ve Ana Hürriyetleri Koruma Sözleşmesi'nin 6/3-b-c maddeleri doğrudan ya da zımni olarak savunma hakkının teminatlarına müstenidat teşkil ederler.

Savunma hakkı; hakkındaki ithamı öğrenme, duruşmada hazır bulunma, susma, soru sorma, kendi aleyhine işlemlere katılmama, tercümandan yararlanma, kanıtların toplanmasını isteme gibi hakların yanında avukata erişim/ müdafiin hukuki yardımından faydalanma hakkını da içerir.

Elbette bu hakkın özünü, suç isnadı altında yargılanan kişinin öncelikle kendisini bizzat savunması oluşturur. Bununla birlikte seçeceği bir müdafinin yardımından da yararlanmak hakkın kapsamına dahildir. Nihayet, eğer avukat tutmak için gerekli maddî olanaklardan yoksun ise ve adaletin yerine gelmesi için gerekli görülüyorsa, resen atanacak bir avukatın yardımından ücretsiz olarak yararlanabilmek de temel haklara ilişkin metinlerde (İHAS madde 6/3-c gibi) güvence altına alınmıştır.

CMK'nın 149. maddesinin birinci fıkrasına göre de; "Şüpheli veya sanık, soruşturma ve kovuşturmanın her aşamasında bir veya birden fazla müdafiin yardımından yararlanabilir; kanunî temsilcisi varsa, o da şüpheliye veya sanığa müdafi seçebilir."

CMK'nın 2. maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinde; "şüpheli veya sanığın ceza muhakemesinde savunmasını yapan avukatı" olarak tanımlanan müdafi, toplumsal savunmayı gerçekleştirmek amacıyla şüpheli veya sanık lehine hareket edip hukuki yardımda bulunan ve gerçeğin ortaya çıkarılmasını sağlayan kamusal bir muhakeme süjesidir.

Ceza muhakemesi sistemimiz kural olarak; çocuk, kendisini savunamayacak derecede malul veya sağır ve dilsizler (CMK madde 150/2) ile, alt sınırı beş yıldan fazla hapis cezasını gerektiren suçlardan dolayı yapılan tüm soruşturma ve kovuşturmada şüpheli veya sanığa istemi aranmaksızın bir müdafi görevlendirileceğini (CMK madde 150/3) emretmektedir. Böylece kanun vazıı, İHAS madde 6/3-c'den daha geniş bir teminat alanı oluşturmuştur. Bu

hâllerde, müdafiin şüpheli ya da sanığın yanında yer alması, ilgilinin iradesine bağlı olmayıp yasal bir zorunluktur (CMK madde 188/1). Zorunlu müdafii, seçilmiş olabileceği gibi görevlendirilmiş de olabilir.

Zorunlu olsun ya da olmasın, aslolan hukuki yardımından faydalanılacak müdafiin şüpheli veya sanık tarafından seçilmesidir. CMK'nın 150. maddesinin birinci fıkrasında bu husus; "Şüpheli veya sanıktan kendisine bir müdafi seçmesi istenir. Şüpheli veya sanık, müdafi seçebilecek durumda olmadığını beyan ederse, istemi hâlinde bir müdafi görevlendirilir." hükmü ile açıkça vurgulanmıştır. Seçilmiş müdafii ile şüpheli veya sanık arasındaki vekalet ilişkisi sona ermedikçe ya da aynı Kanun'un 151. maddesinin birinci fıkrası kapsamında müdafiin görevini yerine getirmemesi veya müdafilik görevinden yasaklanması mevzuubahis olmadıkça müdafii görevlendirilmesi cihetine gidilemez. Zikredilen nedenlerle bir müdafii görevlendirilmesi yoluna tevessül edilmiş ise ilgilinin bu durumdan mutlaka haberdar edilmesi gerekir (CGK 15.11.2018 tarihli ve 442-533 sayılı ile 23.10.2018 tarihli ve 986-464 sayılı; Anayasa Mahkemesinin 30.12.2014 tarihli ve 2013/5957 sayılı kararları). Zira kendisine müdafi atandığını bilmeyen ya da bu avukatın değiştirilmesini isteme hakkına sahip bulunmayan bir sanığın, avukata erişim hakkından etkin şekilde faydalanabileceğinden bahsedilemez.

Bu cümleden olarak, ceza yargılaması devam ettikçe müdafie yapılacak her türlü tebligat da seçilmiş müdafie yapılmalıdır (CMK madde 35-37, 7201 sayılı Kanun madde 11).

İster seçilmiş isterse görevlendirilmiş olsun, zorunlu müdafiin duruşmada mutlaka bulunması gerekir (CMK madde 188/1). Bu mecburiyete muhalefet edilmesi, tek başına hukuka kesin/mutlak aykırılık teşkil eder ve hükmün sonucuna esaslı tesiri bulunup bulunmadığına bakılmaksızın bozmayı gerektirir (CMK madde 289/1-e).

Hükmün tefhim edildiği celsede, zorunlu müdafiin hazır bulunmamasının hükmün açıklanmasına engel teşkil etmeyeceğine ilişkin CMK'nın 216/3. maddesine eklenen fıkranın (25.08.2017 tarihli ve 30165 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 694 sayılı Kanun Hükmündeki Kararname'nin 148. maddesi ile üçüncü fıkraya; "Bu aşamada zorunlu müdafiin hazır bulunmaması hükmün açıklanmasına engel teşkil etmez." cümlesi eklenmiş, söz konusu değişiklik 08.03.2018 tarihli ve 30354 (Mükerrer) sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 01.02.2018 tarihli ve 7078 sayılı Kanun'un 143. maddesiyle aynen kabul edilmiştir.) nasıl anlaşılması gerektiği ise gerekçesinde çok açık olarak ortaya konmuştur. 694 sayılı KHK'nın madde gerekçesi şöyledir; "Madde ile, 5271 sayılı Kanunun 216 ncı maddesinde yapılan değişiklikle hüküm aşamasına ulaşılmış yargılamalardaki son söz aşamasına zorunlu müdafiin katılmaması durumunda da hüküm verilebileceği kuralı getirilmektedir. Böylece hüküm aşamasına ulaşmış yargılamalarda kanunen duruşmada bulunması zorunlu müdafilerin sebepli veya sebepsiz olarak duruşmadan çekilmesi, duruşmaya katılmaması, azli veya istifası gibi sebeplerle duruşmanın taliki veya yargılamaların uzatılması sonucunun önüne geçilmesi engellenmektedir. Yapılan düzenleme, sanığın esas hakkındaki sorgusu ve savunması zorunlu müdafiin hukuki yardımından yararlandırılarak alınmış ve bütün usul işlemlerinin tamamlandığı dosyalarda sadece hüküm aşamasında müdafiin yokluğu nedeniyle celselerin ertelenmesinin önüne geçecektir."

Sanık ve müdafiin hükmü farklı neden ve gerekçelerle ayrı ayrı temyiz etmelerine hiç bir yasal engel bulunmadığından (CGK 14.09.2021 tarihli ve 13-392 sayılı kararı) temyiz incelemesi sırasında sanıkların bizzat ileri sürdükleri temyiz nedenlerinin de değerlendirilmesi gerekir.

B. Somut Olayda Hukuki Nitelendirme

Sanıkların (vekâletnameli) seçtikleri ve azle ya da istifaya ilişkin herhangi bir bilgi ve belge bulunmayan müdafileri mevcutken, Yerel Mahkemenin istemi üzerine baro tarafından müdafi görevlendirilmesinin, gerekçeli kararın sadece görevlendirilen müdafilere tebliğ edilerek temyiz denetiminin bu dilekçelere münhasıran yapılmasının, seçilen müdafinin yokluğunda duruşma yapılıp karar verilmesinin, iş bu kararın seçilmiş müdafie tebliğ edilmemesinin ve sanıkların bizzat ileri sürdükleri temyiz nedenlerinin de değerlendirilmemesinin savunma hakkını kısıtladığı kabul edilmelidir.

Bu itibarla, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı itirazının kabulüne, Özel Daire onama kararının, sanıklar yönünden kaldırılmasına, Yerel Mahkemenin gerekçeli kararının sanıkların (vekâletnameli) seçtikleri müdafilerine tebliğine, temyiz dilekçesi verildiği taktirde sanıklar ve vekâletnameli müdafinin gerekçeleri yönünden; verilmediği taktirde ise sanıkların temyiz talepleri de göz önünde bulundurularak temyiz incelemesi yapılmak üzere dosyanın Özel Daireye gönderilmesine karar verilmelidir.

VI. KARAR

Açıklanan nedenlerle;

1- Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı itirazının KABULÜNE,

2- Yargıtay 6. Ceza Dairesinin 25.04.2024 tarihli ve 16890–5168 sayılı onama kararının sanıklar ... ve ... yönünden KALDIRILMASINA,

3- Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı itirazı kabul edilip, Özel Dairenin onama kararının kaldırılmasına karar verilmesi nedeniyle sanıklar hakkında nitelikli yağma suçuna yönelik cezanın İNFAZININ DURDURULMASINA ve isnat edilen suç yönünden cezaevine alınmış olmaları hâlinde TAHLİYELERİNE, başka bir suçtan hükümlü veya tutuklu olmadıkları takdirde derhâl salıverilmeleri için MÜZEKKERE YAZILMASINA,

4- Eskişehir 5. Ağır Ceza Mahkemesinin 26.04.2023 tarihli ve 25-134 sayılı gerekçeli kararının sanıkların seçtikleri Av....'ya tebliğine, temyiz dilekçesi verildiği taktirde sanıklar ve vekaletnameli müdafinin gerekçeleri yönünden; verilmediği taktirde ise sanıkların temyiz talepleri de göz önünde bulundurularak temyiz incelemesi yapılması için dosyanın Yargıtay 6. Ceza Dairesine gönderilmek üzere Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına TEVDİİNE, 16.09.2026 tarihinde oy birliğiyle karar verildi.